

Mobing

Mobing je novija, negativna pojava u našoj civilizaciji koja predstavlja zlostavljački oblik ponašanja prema drugoj osobi. To se može zbivati u obitelji, u društvu, a osobito na radnome mjestu. Mobing je raširen po cijelome svijetu, o njemu se sve glasnije govori i sve više piše. S posljedicama mobinga susreću se liječnici obiteljske medicine, psihijatri, psiholozi, sociolozi, socijalni radnici... Svi oni nastoje što ranije prepoznati štetnosti mobinga i podučiti zlostavljanu osobu kako da se od njega brani.

Profil zlostavljača

Važno je znati da mobing nad podređenima čini agresivna, dvolična i egoistična osoba. Mober, tj. zlostavljač je čovjek lišen suosjećanja. On je silno željan vladanja i moći te će upotrijebiti sve moguće načine da se moći i domogne.

Oblici zlostavljanja na radnome mjestu

Mobing nastaje onda kad manipulator dugotrajno psihički zlostavlja radnika ili radnicu, osobito one koji već otprije imaju nisko samopoštovanje, koji se osjećaju manje vrijedni, koji su ovisni, tihi, ponizni i bojažljivi. Upravo takve osobe zlostavljač ciljano ponižava: viče na njih, psuje ih, ogovara ih, kleveće, ruši njihov ugled i ljudsko dostojanstvo, obezvređuje ih, umanjuje njihov doprinos firmi, ignorira ih, isključuje ih iz odlučivanja, ne poziva ih na radne sastanke, radi im iza leđa, huška druge radnike protiv njih, proglašava ih neradnicima, etiketira ih kao psihičke bolesnike, prijeti im otkazom, spolno ih ucjenjuje ili uznemiruje, osobito ako su mu podređene ženske osobe.

Zlostavljač provodi mobing i na taj način da podređenoj osobi daje preopsežne radne zadatke u zadnji čas, a koje je nemoguće odraditi; zadaje prekratke rokove koje je nemoguće ispuniti; bagatelizira radnikove učinke, a postignute uspjehe pripisuje sebi ili drugim osobama.

Da bi se nepoželjno ponašanje proglasilo mobingom, mora se zbivati najmanje jednom tjedno i to tijekom šest mjeseci.

U 55% slučajeva zlostavljanja događa se tzv. okomiti mobing. To je situacija kad se nad radnikom izživljava pretpostavljena osoba.

U 45 % slučajeva zlostavljanja događa se tzv. vodoravni mobing. To je situacija kad se nad radnikom izživljava osoba koja mu je ravnopravna.

U vrlo rijetkim slučajevima radnici čine mobing nad svojim pretpostavljenim.

Stanje u Hrvatskoj

Anketiranjem hrvatskoga radnoga stanovništva ustanovljeno je da samo 12,4 % radnika, tj. svaki osmi radnik može točno objasniti što je to mobing i da ga znade prepoznati. Sociolozi i psiholozi iz toga podatka zaključuju da mobing trpi mnogo više ljudi, ali ga oni ne znaju uočiti, ne znaju mu se usprotiviti pa ga niti ne prijavljuju.

Zdravstvene i psihološke posljedice mobinga

Dugotrajni mobing nanosi radniku neugodne zdravstvene i psihološke posljedice. Žrtva osjeća kronični umor, glavobolju, nesanicu, bolove u leđima i želucu, dobiva povišeni krvni tlak, smanjuje joj se otpornost organizma, gubi elan i pada u depresiju. Radnik izložen mobingu postaje pretjerano osjetljiv ili pak posve bezosjećajan, eksplozivan, grub, nezadovoljan, prestrašen, uznemiren. On zato često koristi lijekove za smirenje živaca, a za opuštanje puši mnogo cigareta, ispija brojne kave, pije alkohol ili uzima droge. Takav je radnik sve češće bolestan, njegova bolovanja su sve duža, on sve lošije funkcionira u firmi. Postupno se pretvara u konfliktnu osobu pa ga njegovo dotadašnje društvo isključuje iz svoje grupe.

U obitelji takvoga radnika izbijaju svađe i nastaju bračni problemi. Na taj način kolateralne žrtve mobinga postaju radnikova žena i djeca. Mobing može čovjeka toliko ugroziti da on stavlja na kocku svoju egzistenciju, dragovoljno daje otkaz u firmi ili upada u duboku depresiju koja ga može dovesti i do samoubojstva.

Analize švedskih psihoterapeuta koji pomažu mobingiranim radnicima donose podatke da je kod njih svaki peti samoubojica prethodno bio žrtva mobinga na radnome mjestu.

Ekonomске posljedice mobinga

Mobing je pošast koja zahvaća jednu po jednu osobu u kolektivu, nagrizava cjelokupno radno okruženje i ruši učinkovitost cijele firme. Na liječenje žrtve troši se mnogo državnoga novca. Mober svojim zlostavljačkim djelovanjem podriva firmu u kojoj radi i postaje državni neprijatelj. Mobing je teret na cjelokupnome društvu, a ne samo na teroriziranom pojedincu. Psiholozi, psihijatri i socijalni radnici stalno se usmjereno i dodatno obrazuju, kako bi mogli što prije i djelotvornije pomoći zlostavljanim osobama.

U Njemačkoj je otvorena prva specijalizirana bolnica za liječenje žrtava mobinga.

Zaštita od mobinga; prepoznavanje i prijavljivanje

Zaposlenici!

Uočite mobing nad sobom i prepoznajte zdravstvene ili psihološke štete koje vam on nanosi. Zapisujte si loše ponašanje zlostavljača u svoj radni dnevnik, kako biste imali dokumentaciju. Prijavite mobing osobi u svom radnom okruženju u koju imate povjerenja, sindikatu, inspektoratu rada, aktivistima u firmi ili Udruzi „Mobing.“

Dokazano je da mobing u 66% slučajeva prijavljuju žene, a u 34 % muškarci.

Upozorite nadređenoga mobera na njegovo neprihvatljivo i zlostavljačko ponašanje.

O svojim problemima na radnom mjestu otvoreno i na vrijeme razgovarajte sa svojim liječnikom. Prihvatite savjete psihologa ili socijalnog radnika. Razgovarajte sa psihijatrom koji vam može itekako pomoći. Pomognite sebi, ali i drugima oko sebe koji su na sličan način zlostavljani. Ujedinite se. Zajedno ćete biti glasniji i snažniji.

Hrvatski Zakon o radu vas štiti; u njemu stoji da je omalovažavanje radnika i zlostavljačko ponašanje u firmi nedopustivo i kažnjivo.

Vaše je pravo da svoj kruh zarađujete u mirnom i poticajnom okruženju.